

fredag 16. august kl. 11.30Innlegg ved åpningen av den 9. Nordkalott-
konferanse i Kiruna.

(Manuskript)

Jeg hilser den niende Nordkalottkonferanse fra Den norske regjering.

I de to år som er gått siden vi sist var samlet, har vi fått mange tegn på at det har skjedd et avgjørende gjennombrudd for den politikken som er hovedemnet for disse konferanser - den økonomiske og sosiale utvikling av våre nordligste landsdeler. Takten i fraflytningen fra området er dempet ned, i enkelte distrikter er den opphørt og i Nord-Norge taler man om lokale pressproblemer. Bosettingsmønsteret har etter hvert blitt mer levedyktig. I tettstedene bor nå omkring to tredjedeler av Nordkalottens folketall. Dette har sammenheng med utviklingen av nye virksomheter og nye næringer. For ti år siden var nær en tredjedel sysselsatt i jordbruk, skogbruk og fiske. I dag har disse næringer knapt en femtedel av de sysselsatte. Det er skjedd en betydelig vekst i industrivirksomheten, i handel og tjenestesektorene.

Mange av tidligere års startvansker i distriktsutbyggingen synes nå å være overvunnet. Vi har fått bedre innsikt i hva utkantregionenes problemer er,

hvilke muligheter som er til stede, og hvordan praktiske tiltak skal organiseres. Framfor alt har sentrale og lokale organer fått visshet om at det nytter å skape en utvikling som demmer opp for og til slutt vender de tidligere års nærmest naturgitte tendenser til stadig mer tilbakeliggenhet for de nordlige landsdeler. Optimisme er kommet inn der motløshet og usikkerhet tidligere rådet blant folk. I prognosene for det ti-år vi nå er inne i, regnes det med en øking i Nord-Norges folketall, mens det er utsikter til at nedgangen i den øvrige del av Nordkalottområdet vil kunne opphøre.

Distriktpolitiske tiltak og industrisamfunnenes større krav til trivelig bomiljø og til kontakt med uberørt natur er ikke alene om å demme opp for de krefter som trekker mot industriell konsentrasjon og stordrift i de tradisjonelle sentra. Den teknologiske utvikling inneholder også tendenser til å trekke utkantområdene med i den alminnelige samfunnsutvikling. I særlig grad synes Nord-Norges næringsliv å gå inn i en utvikling som vil knytte landsdelen fastere til økonomien i verden for øvrig. Flere forhold bidrar til at båndene sørover blir flere og fastere.

Det økonomiske samarbeidet i Norden og Vest-Europa har i de siste par år tatt betydelige skritt videre, til tross for de vansker som dette samarbeid fra tid til annen vil måtte gjennomleve. De ulike tilknytningsformer som de nordiske land har valgt

til samarbeidet i Vest-Europa, synes ikke å være til hinder for at alle land trekkes med i hovedstrømmene for det alminnelige økonomiske samarbeid i dette området. Dette gir impulser til oppbygging av nye by-virksomheter også i det nordlige område. Nord-Norges økonomi er mer utadvendt enn næringslivet i flere av våre øvrige landsdeler og distrikter. Det alt overveiende antallet av arbeidsplasser innenfor fiskerinæringen, i metallfremstillingen og i bynæringene er grunnlagt på salg av produktene til fremmede markeder. Tilsvarende forhold gjør seg gjeldende for malmutvinning, treforedlingsvirksomhet og industriell aktivitet for øvrig i Nordkalotten og Lappland. Ingen landsdel kan leve på selvforsyningsbasis. De er en del av et større samvirke med resten av landet og med den øvrige verden.

Problemer som i vår tid opptar større deler av menneskeheten vil i årene framover også stå sentralt i utviklingen av samfunnene på Nordkalotten. Fiskeriressursene i havet har gitt grunnlaget for bosetting og næringsvirksomhet langs Nord-Norges kyster. Vi er nå kommet til et veiskille der de nasjoner som fisker i disse havområder, må velge mellom enten den vei som fører til fortsatt overbeskatning av disse ressurser eller samarbeidets vei med sikte på å regulere innsatsen av fartøyer og redskap til det havet er i stand til å yte. Dette er en del av de mange og vanskelige spørsmål

som FN's Havrettskonferanse i Caracas har drøftet i sommer. Vi må arbeide videre med disse spørsmål for å komme fram til internasjonalt bindende bestemmelser om en fornuftig utnyttelse av og vern om ressursene i havet og på havbunnen.

Det er utsikter til at det finnes olje utenfor Nordkalottens kyster. Regjeringen er innstilt på at en åpning av nye områder nord for den 62° n.br. for undersøkelser og prøveboring bør starte i Nord-Norge. Dersom det viser seg å være grunnlag for og bred enighet om utvinning av olje, vil samfunnene på Nordkalotten bli gitt nye muligheter for oppbygging av nye industrielle virksomheter av ulike slag. Dekningen av regionens energibehov vil stille seg annerledes.

Forandringene i næringsgrunnet og sammenknytningen av Nordkalottens økonomi med den øvrige verden gjelder noe mer enn spørsmålet om forbindelseslinjer sørover. Tilvante forestillinger og tradisjonell tenkning hindrer oss ofte i å se mulighetene for forbindelseslinjene øst/vest på tvers av våre landegrenser, til tross for at disse grenser i praksis forlengst er fjernet. Et samarbeid mellom de tre landsdeler må gå hånd i hånd med sammenknytningen av landsdelenes næringsliv med den øvrige verden. Dette gjelder utnyttelsen av oljeressursene så vel som andre ressurser på Nordkalotten. Det må også gjelde de videre vekstmuligheter i malm

og stålproduksjonen i denne region. Et nært transport- og skipningssamarbeid innenfor denne industrivirksomhet er et eksempel på tverrgående forbindelser som har gitt betydelige fordeler til samfunnene på Nordkalotten. Dette samarbeid kan føres videre. Det er opp til de folk, bedrifter og myndigheter som virker i disse områder å utnytte de mange muligheter som nå synes å åpne seg i årene framover.